

ABSTRAKTY

Počátky mapových okruhů

Štěpánka Bielešová a Pavla Vrbová

Počátky mapových okruhů, které dodnes fungují mezi kluby amatérských fotografů, sahají až do konce 19. století. Jejich obdobou byly tehdy tak zvané okružní mapy – kolekce fotografií, které kolovaly mezi fotoamatéry. Po vzniku Svazu československých klubů fotografů amatérů v roce 1919 organizování výměnných kolekcí fotografií mezi kluby patřilo k bohaté činnosti, kterou Svaz vyvíjel pro povznesení úrovně amatérské fotografie. Příspěvek je věnován dvěma unikátním albům z let 1920 a 1922 – z doby, kdy se podoba mapových okruhů teprve utvářela. Zatímco první svazová mapa se v archivu Českého klubu fotografů amatérů v Praze zachovala v původní podobě a kompletní, nalezení fotografií z druhé svazové mapy z roku 1922 bylo náročné. Obě alba jsou významným svědectvím z počátků organizované spolupráce mezi amatérskými kluby a jsou v nich hojně zastoupeny historické fotografické techniky.

Rodinné snímky posledních členů schwarzenberské primogenitury v třeboňském nálezu skleněných deskových negativů

Aleš František a Jaromír Hřebecký

Přestože restaurování a práce s fotografickým materiálem nepatří mezi profilové činnosti Státního oblastního archivu v Třeboni, vynaložila v loňském roce tato instituce mimořádné úsilí na záchranu nálezu skleněných deskových negativů, objevených na podzim roku 2010 v jejích historických prostorách. Po prvotním průzkumu celého souboru bylo zjištěno, že se jedná o 180 exemplářů v relativně uceleném rozsahu, který je zatím časově počítán pro léta 1895 – 1937. Obsahově se týká především rodiny Jana Nepomuka II. ze Schwarzenbergu a jeho manželky Terezie, rozené hraběnky Trattmansdorff-Weinsberg, o čemž vypovídají snímky jejich osmi potomků od dětských let až po zásnuby a sňatek, míst s jejich jmény spjatými a členů spřízněných rodů. Aby mohla být celá kolekce předána k archivnímu zpracování a digitalizaci, musela se nejprve podrobit důkladnému restaurátorskému zásahu. Ten se s ohledem na charakter materiálu omezil z největší části na mechanické čištění tak, aby nedošlo k porušení hodnotné strany skleněné desky s emulzní vrstvou. Několik defektních kusů, u nichž převládalo ulomení skla, se ze stejných důvodů jen složilo a dále nespojovalo, pokud se druhá, případně další část vůbec dochovala. Snahou bylo celý náleзовý fond obnovit šetrně a co nejvíce v souladu s původním uložením v atelieru. Za původce byl přitom určen fotografický závod Antonína Wildta v Českých Budějovicích, který v roce 1919 převzal jeho nástupce Josef Daneš; snímky od obou těchto fotografů se tak v souboru objevují. Součástí nálezu, a později

vytvořeného archivního fondu, se stal i doprovodný materiál, tedy originální kartonové krabice s etiketami výrobců fotografických potřeb a v několika případech také popisné aršíky, které nesou především signatury jednotlivých záběrů. Bohužel, žádný dobový inventární seznam zatím není k dispozici, a tak je zapotřebí každý negativ určit a detailně popsat. K části souboru existují adekvátní pozitivy, které jsou uloženy v archivním oddělení na zámku Český Krumlov, s nimiž je možné tuto problematiku konfrontovat. Využití nálezu přispěje k vizuálnímu poznání posledních členů schwarzenberské primogenitury a stane se vhodným dokladem, použitelným především ve šlechtické genealogii. Výhodou je také možnost zhotovení pozitivních obrázků přímo z historických matric, což lze ocenit z bezpečnostního hlediska. Vzhledem k několika existujícím fotografiím a odlišnému uložení negativů i pozitivů na dvou rozdílných místech se takový fenomén stává ideální.

Čtení fotografií z pohledu archiváře – několik postřehů z praxe

Pavel Baudisch

Historické fotografie lze využít jako ilustrační materiál pro odborné práce nebo je různé vědecké obory mohou využít jako pramen pro své specifické bádání. Předpokladem takového použití je dostatek relevantních informací odečtených ze snímků, které umožní další odborné interpretace. Archiváři, kteří fotografie spravují, popisují a zprostředkovávají badatelům, se tak musejí naučit pokládat fotografiím vhodné otázky a odečítat z nich detaily. Za použití logického uvažování s jejich pomocí dokáží dohledat potřebné základní údaje o obsahu snímku a zájemcům tak předat dostatek informací pro jejich následné interpretace. Příspěvek přináší praktické ukázky odečítání údajů z fotografií a další práce s nimi. Shrnuje prvky, kterých si je třeba na snímcích všimnout, a to jak na vlastním obraze, tak na rubové straně, a uvádí praktické možnosti využití dalšího srovnávacího materiálu k určování fotografií.

Hradec Králové na fotografiích Josefa Sudka

Jiří Zikmund

Výtvarná fotografická tvorba Josefa Sudka je odborné i laické veřejnosti všeobecně známa z výstav a publikací. Méně známá je však Sudkova dokumentární a komerční fotografická produkce, kterou se především živil. Protože se jednalo převážně o fotodokumentaci výtvarných děl, byla po fotografově smrti uložena ve fototéce Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky. Článek se zaměřil na soubor negativů z této pozůstalosti dokumentující město Hradec Králové ve třicátých letech 20. století, které Josef Sudek zhotovil při minimálně dvou návštěvách města.